

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

EĞİTİM SEN “Uzaktan Eğitime Yakından Bakıyor”

Türkiye’de Covid-19 pandemisinin resmi olarak ilk kez tanımlanmasının üzerinden bir yıl iki ay (Mart 2020-Mayıs 2021) geçti. Pandemi ile geçen üç okul dönemi tamamlanmak üzere. Geçtiğimiz zaman dilimi içinde pandemi koşulları toplumsal yaşamın bütün alanlarını etkisi altına aldı, toplum sağlığı başta olmak üzere pek çok alanda kalıcı tahribatlar yarattı. Pandeminin ilk aylarında sağlık hizmetlerinin ve yaşamın sürdürülmesine katkıda bulunan temel üretim hizmetlerinin öncelenmesi anlaşılabilir bir durum iken pandeminin ilk altı ayından sonra geçen zaman diliminde en geride bırakılan kamusal hizmet alanlarından birisi eğitim oldu.

Sendikamız “Eğitim Sen Uzaktan Eğitime Yakından Bakıyor” başlığı ile oluşturduğu soru seti yoluyla eğitimin en etkin bileşenlerinden birisi olan öğretmenlerin uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitime dair görüşlerini almak üzere dijital kanalla veri topladı. Geliştirilen bilgi toplama aracı, Nisan 2021’in son haftasında sendikamız şube ve temsilciliklerine ulaştırıldı, ayrıca web sayfamız ve sosyal medya hesaplarında paylaşıldı ve bilgi toplama aracı gönüllülük temelinde öğretmenler tarafından dolduruldu. Bilgi toplama sürecine 3743 öğretmen katıldı.

Sendikamız araştırmanın ilk sonuçlarını eğitim kademelerine göre incelemiş, bu hafta ilkökul öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin verinin dağılımını ortaya koymuştur. Anketi dolduranların 1279’u ilkökul öğretmendir. İlkokul öğretmenlerinin yanıtları ilkökul düzeyinde öğretmenlerin ve öğrencilerinin uzaktan eğitim ve çevrimiçi derslerde karşılaştığı özgül sorunları ortaya koymaktadır.

İlkokul Öğretmenlerinin Günde Ortalama Kaç Saat Ders Verdiklerine İlişkin Dağılım

İlkokul öğretmenlerinin % 77’si (982) günde ortalama “5-6 saat” ders vermektedir. Öğretmenlerin “3-4 ders saatinin altında” ders verenlerin oranı % 20’dir. “7-8 saatten uzun süre ders verenlerin” oranı sadece % 3’tür. Bu rakamlarla uyumlu olarak ilkökul öğretmenlerinin % 81’i (1040 kişi) haftada 21-30 saat ders vermektedir.

Çizelge 1: Günde ortalama kaç saat uzaktan ders veriyorsunuz?

Günde ortalama kaç saat uzaktan ders veriyorsunuz?		
Ders Saati	<i>f</i>	%
1-2 saat	39	3
3-4 saat	215	17
5-6 saat	982	77
7-8 saat	41	3
9 saat ve daha fazla	2	0
Toplam	1279	100

İlkokul Öğretmenlerinin Gözlemlerine Göre Çevrimiçi Sınıflarda Eğitime Katılım Oranları

İlkokul öğrencilerinin çevrimiçi derslere ancak % 20'sinin katılabildiğini belirtenlerin oranı % 15'tir. Bu ilkokul düzeyinde önemli bir oran olarak görülse de diğer eğitim kademelerine göre ilkokullarda öğrencilerin uzaktan eğitimi izleme oranı daha yüksektir. İlkokullarda öğrencilerin % 40'nın altında katılım gösterdiğini belirten öğretmenlerin oranı % 28'dir (363).

Öğrencilerin % 41 ila % 70 oranında derslere katıldığını ifade eden öğretmenlerin oranı % 33'tür. Yine öğrencilerin derslere % 71'in üzerinde katıldığını ifade eden öğretmenlerin oranı % 38'dir. İlkokullarda “% 81'in üzerinde katılım oluyor” diyen öğretmenlerin oranı % 23'tür. Bu oranlar diğer eğitim düzeylerine göre yüksek sayılabilir. İlkokul öğrencilerinin küçük yaşta olmaları, anne ve babaya, ebeveynlere daha bağımlı olmaları nedeniyle katılım yüksektir. Bununla birlikte bu yaş gruplarında çevrim içi derslere % 50'nin altında katılım olduğuna ilişkin gözlemlerde bulunan öğretmenlerin oranı az değildir, % 39'dur.

Çizelge 2: Çevrimiçi sınıflarınızda öğrencilerin uzaktan eğitime ortalama katılım oranı nedir?

Çevrimiçi sınıflarınızda öğrencilerin uzaktan eğitime ortalama katılım oranı nedir?	f	%
Öğrencilerin en çok yüzde 20'si katılıyor	190	15
Öğrencilerin yüzde 21'si ile yüzde 40'si katılıyor	173	13
Öğrencilerin yüzde 41'i ile 50'si katılıyor	135	11
Öğrencilerin yüzde 51'i ile 60'ı katılıyor.	130	10
Öğrencilerin yüzde 61'i ile yüzde 70'i katılıyor	162	13
Öğrencilerin yüzde 71'i ile yüzde 80'i katılıyor.	196	15
Öğrencilerin yüzde 81'i ve daha yukarıda bir oranda katılım oluyor.	293	23
Toplam	1279	100

İlkokul Öğretmenlerinin Çevrimiçi Derslerde Öğretme Heyecanı ve Sevincine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Bilgi toplama aracını dolduran 1279 ilkokul öğretmeninden % 29'u (239) çevrimiçi derslerde öğretme heyecanı ve sevinci yaşamadığını belirtmiştir. Bu soruya “evet, öğretme sevinci ve heyecanı hissediyorum” diyen öğretmenlerin oranı sadece % 10'dur (125). Bu soruya verilen yanıtlardan en yüksek oranı % 61 (785) ile “kısmen” seçeneğini işaretleyen öğretmenlerden oluşmuştur. Bu yanıtın kararlı olmayan bir yanı vardır. Öğretme heyecanı ve sevincini “kısmen hissediyorum” diyen öğretmenler doğrudan “evet” diyemedikleri gibi “hayır” da dememişlerdir.

Çizelge 3: Çevrimiçi derslerde öğretme heyecanı ve sevinci yaşıyor musunuz?

Çevrimiçi derslerde öğretme heyecanı ve sevinci yaşıyor musunuz?		
	<i>f</i>	%
Evet	125	10
Kısmen	785	61
Hayır	369	29
Topla	1279	100

İlkokul Öğretmenlerinin Çevrimiçi Derslerde Psikolojik Olarak Yaşadığı Sorunlar

İlkokul öğretmenlerinin çevrimiçi derslerde yaşadığı sorunlar yukarıda ifade edilen sorunun gerekçesini, yani öğretme heyecanı ve sevincinin olmayışını / az oluşunu açıklar niteliktedir. İlkokul öğretmenleri en yüksek oranda iki seçeneği işaretleyerek karşılaştıkları sorunları ifade etmektedir. Bu iki seçeneği işaretleyenlerin oranı % 71'e (929) ulaşmaktadır. Bunlar "öğrencileri görmeden ve onlarla etkili bir iletişim kurmadan ders yapmak gücümü azaltıyor" ile "öğrencilerin katılım düzeyinin düşük olmasını" işaret etmektedir.

Çizelge 4: Çevrimiçi derslerde yaşadığınız en ciddi sorun nedir?

Çevrimiçi derslerde yaşadığınız en ciddi sorun nedir?		
	f	%
Evde geçen günümün büyük bir kısmını uzaktan eğitim hazırlıkları ve derslerin alması kendim ve yakınlarım için ayıracağım zamanı azaltıyor	151	12
İnternet hızı yeterli değil, ders sürecinin kesintiye uğraması rahatsız edici	180	14
Öğrencilerimi görmeden, etkili iletişim kuramadan ders yapmak gücümü azaltıyor	569	45
Öğrencilerin derslere katılım düzeyinin düşük, bu nedenle az sayıda öğrenci ile ders yapmak moralimi bozuyor	360	28
Uzaktan eğitimde bilgisayar ve tableti yeterince etkili kullanamıyorum, bu konuda yeterli destek de alamıyorum	19	1
Toplam	1279	100

İlkokul Öğretmenlerine Göre Öğrencilerin Karşılaştığı En Temel Sorunların Dağılımı

İlkokul öğretmenleri yukarıdaki görüşlerle tutarlı biçimde öğrencilerin katılım sorununu işaret etmişler, % 47'si (596) "öğrencilerin yetersiz internet ve gerekli cihazlara sahip olmamalarına" dikkati çekmişlerdir. İlkokul öğretmenlerinin % 22'si (274) "uzaktan eğitimde öğrencilerin yeterince öğrenemedikleri" kaygısını yaşamaktadırlar. İlkokul öğretmenlerinin % 15'i (194) uzun bir süre evde kalmaları nedeniyle öğrencilerin iletişim ve etkileşim eksikliği nedeniyle duygusal sorunlar yaşadığını ifade etmektedir.

Çizelge 5: Çevrimiçi derslerde size göre öğrencilerin karşılaştığı en temel sorun nedir?

Çevrimiçi derslerde size göre öğrencilerin karşılaştığı en temel sorun nedir?		
	f	%
Öğrenciler evde kalma zamanlarında fiziksel aktivite eksikliği nedeniyle sorunlar yaşıyorlar	69	5
Öğrenciler uzaktan eğitime katılım konusunda güdülenme eksikliği yaşıyorlar	80	6
Öğrenciler yetersiz internet ve gerekli cihazlara sahip olmamaları nedeniyle derslere katılamıyorlar	598	47
Öğrencilerde internet bağımlılığı oluştuğunu düşünüyorum	64	5
Uzaktan eğitimde öğrencilerin yeterince öğrenemediklerini düşünüyorum	274	22
Uzun süre evde kalmalarının bir sonucu olarak öğrenciler iletişim ve etkileşim eksikliği nedeniyle duygusal sorunlar yaşıyorlar	194	15
Toplam	1279	100

Genel Anlamda Uzaktan Eğitimde Yaşanan En temel Soruna İlişkin Öğretmen Görüşleri

İlkokul öğretmenlerinin % 57'si (735) "uzaktan eğitimin çocuklar için eşit koşullarda sürdürülmediğini" belirtmektedir. Bu soruya ikinci ağırlıklı yanıt, bu eşitsizlikler karşısında "devletin uzaktan eğitim için internet ve cihaz desteği sağlamadığıdır (% 28, 353). Uzaktan eğitimde öğretmen emeği sömürsünün arttığını belirten öğretmen oranı %11'dir (135).

Çizelge 6: Genele anlamda uzaktan eğitimde yaşanan en temel sorun nedir?

Genele anlamda uzaktan eğitimde yaşanan en temel sorun nedir?		
	f	%
Devlet uzaktan eğitim için internet-cihaz desteği sağlamadı	353	28
Devlet uzaktan eğitimde teknik destek sağlamadı	40	3
Öğretmen emeği sömürsü arttı	135	11
Uzaktan eğitim çocuklar için eşit koşullarda sürdürülemedi	735	57
Uzaktan eğitim öğretmenler için eşit koşullarda sürdürülemedi	16	1
Toplam	1279	100

İlkokul Öğretmenlerine Göre Kısa Dönemde de Olsa Yapılan Yüz Yüze Eğitimde Karşılaşılan En Temel Sorunlar

İlkokul öğretmenlerinin büyük bir oranı soruya toplum sağlığı bağlamında yaklaşmışlardır, öğretmenlerin ikinci büyük oranı ise konuyu öğretmenlik mesleği bağlamında değerlendirmişlerdir. İlkokul öğretmenlerinin % 43'ü (553) yüz yüze eğitimde "toplumda kitlesel ve hızlı bir aşılamanın olmayışının kendilerini olumsuz yönde etkilediğini" ifade etmişlerdir. İlkokul öğretmenlerinin % 24'ü (307) "öğretmenlerin hızlı ve kitlesel biçimde aşılınmamasının eğitimde kaygıyı artırdığını" belirtmişlerdir.

İlkokul öğretmenlerinin % 18'i (228) eğitim bileşenlerinin dahil olduğu karar mekanizmalarıyla okullarda demokratik bir eğitim planlamasının yapılamadığını ifade etmektedir. Okullarda etkili mekân düzenlemelerinin yapılmadığını, okullar ve sınıfların hala çok kalabalık olduğunu ifade eden ilkökul öğretmenlerinin oranı %12'dir (157).

Çizelge 7: Pandemi sürecinde kısa zaman dilimlerinde de olsa yapılan yüz yüze eğitimde karşılaşılan en temel sorun nedir?

Pandemi sürecinde kısa zaman dilimlerinde de olsa yapılan yüz yüze eğitimde karşılaşılan en temel sorun nedir?		
	f	%
Okullarda çeşitli nedenlerle bedelsiz maske ve yüzey hijyen malzemeleri sağlanmıyor	34	3
Öğretmenlerin hızlı ve kitlesel biçimde aşılınmaması yüz yüze eğitimde kaygıyı artırıyor	307	24
Toplumda kitlesel ve hızlı bir aşılamanın olmaması eğitim bileşenlerini de olumsuz biçimde etkiliyor	553	43
Yüz yüze eğitim için etkili mekân düzenlemeleri yapılamıyor. Haftalık okula gelişler azaltılsa bile okullar ve sınıflar hala çok kalabalık	157	12
Yüz yüze eğitimde öğretmenler, veliler ve öğrencilerin dahil olduğu katılım mekanizmalarıyla demokratik bir eğitim planlaması hayata geçirilemiyor	228	18
Toplam	1279	100

İlkokul Öğretmenlerinin Aşılama Durumu

Covid 19 salgınında iki doz aşı vurulan öğretmenlerin oranı pandeminin başlangıcından bu yana yaklaşık 14 ay geçtikten sonra bile % 22'dir. Birinci doz aşığı olup ikincisini bekleyenlerin oranı % 66'dır. Henüz aşı olmadığını ifade eden öğretmenlerin oranı ise %12'dir (155).

Çizelge 8: Pandemide aşılama durumunuz nedir?

Pandemide aşılama durumunuz nedir?		
	f	%
İki doz aşı oldum.	287	22
Bir doz aşı oldum, ikinciyi bekliyorum.	837	66
Henüz aşı olmadım.	155	12
Toplam	1279	100

İlkokul Öğretmenlerinin Pandeminin Devamı Durumunda Eğitimin Nasıl Sürdürülebileceğine İlişkin Görüşleri

İlkokul öğretmenlerinin yarısı, temel önlemler alınarak uzaktan ve yüz yüze eğitimin harmanlandığı bir modelin uygulanması (% 50, 641) gerektiğini ifade etmişlerdir. Derslik yapımı ve yeni öğretmen atamaları yapılarak yüz yüze eğitime başlanması gerektiğini belirten öğretmenlerin oranı % 33'tür. Öğretmenlerin % 83'ü yüz yüze eğitimin koşullarının sağlanması gerektiğini ifade etmektedir.

Bu soruya yanıt veren ilkokul öğretmenlerinin sadece % 17'si (220) "yönetilemeyen pandemi koşulları nedeniyle" uzaktan eğitime yönelmekte ve "dijital eşitsizlikler hızla giderilerek uzaktan eğitimin sürdürülmesi gerektiğini" ifade etmektedirler.

Çizelge 9: Size göre pandeminin bir süre daha devamı durumunda eğitim nasıl sürdürülmelidir?

Size göre pandeminin bir süre daha devamı durumunda eğitim nasıl sürdürülmelidir?		
	f	%
Derslik yapımı ve yeni öğretmen alımları yapılarak en kısa zamanda yüz yüze eğitime geçilmelidir.	418	33
Yönetilemeyen pandemi koşulları nedeniyle dijital eşitsizlikler bir an evvel giderilerek uzaktan eğitim yapılmalıdır.	220	17
Pandemide vaka sayılarına göre yüz yüze ve uzaktan eğitim için temel önlemler alınarak uzaktan ve yüz yüze eğitimin harmanlandığı bir model uygulanmalıdır.	641	50
Toplam	1279	100

Pandemi de Uzaktan Eğitimin Ekonomik Etkilerine İlişkin Dağılım:

İlkokul öğretmenleri “bilgisayar ve tablet satın aldığını (%15, 69) elektrik harcamalarının arttığını (%3, 38) pahalı internet paketli kullanmaya başladığını (%7, 91), fiyat artışları nedeniyle maaşının reel anlamda düştüğünü (%23, 288) ifade etmektedirler. İfade edilen seçeneklerin “tümünün doğru olduğunu” ifade eden öğretmenlerin oranı en yüksek düzeydedir (%62, 793).

Çizelge 10: Pandemide uzaktan eğitimin en derin ekonomik etkisi ne oldu?

Pandemide uzaktan eğitimin <u>en derin ekonomik etkisi ne oldu?</u>		
	f	%
Bilgisayar ve/veya tablet satın aldım	69	5
Elektrik harcamalarım arttı	38	3
Fiyat artışları nedeniyle maaşım reel olarak çok düştü	288	23
Sınırsız görece pahalı internet paketleri kullanmaya başladım	91	7
Yukarıdakilerin hepsi	793	62
Toplam	1279	100